

Datum 24 oktober 2014
Kenmerk WMOR14014 / CvM/ER/GS/RI
Aan het college van B en W van de Gemeente Oss
Betreft reactie op uw brief van 3 juni regionaal beleidsplan en reactie op Wmo-verordening Wmo 2015 Oss

College van B&W,

De Wmo-raad heeft kennis genomen van uw reactie op ons bovengenoemd advies. We constateren dat uw reactie zeer algemeen van aard is en niet of nauwelijks (inhoudelijk) ingaat op de zaken die we hebben aangekaart. Om die reden ontvangt u een aanvullende reactie waarin we (nogmaals) aandacht vragen voor een aantal zaken.

Kern van ons advies

In ons advies hebben wij het volgende naar voren gebracht:

“Gelet op de omvang en ingewikkeldheid van de nota's heeft de Wmo-raad zich moeten beperken tot een algemene reactie. Verder ingaan op de geconstateerde knelpunten die de raad constateert vraagt om een meer uitgebreide reactie.

We zijn ons ervan bewust dat ons advies weinig positief is. Zo nodig zijn we dan ook bereid het advies nader toe te lichten en/of te bespreken. Alles met als doel de uitvoering van de nieuwe wetgeving en de verplichtingen, die door de Wet maatschappelijke ondersteuning door het Rijk aan de gemeente Oss worden opgelegd, voor de burgers zo goed mogelijk te realiseren”

In ons advies hebben wij de volgende kanttekeningen als bezwaar naar voren gebracht.

Gemakshalve herhalen wij deze voor u hierbij letterlijk.

- ✓ Het geheel is teveel gericht op procedures en protocollen en lijkt weinig op een beleidsplan.
- ✓ Gaat teveel uit van een "voorraad" aan mantelzorgers en vrijwilligers en overschat de mogelijkheden daarvan. Onduidelijkheid over vrijwilligers en mantelzorgers.
- ✓ Er worden geen aantallen genoemd van mensen die AWBZ zorg ontvangen, noch prognoses over de te verwachten aantallen cliënten.
- ✓ Er worden onvoldoende oplossingen gegeven en wel vraagtekens gezet bij de haalbaarheid.
- ✓ Een financiële paragraaf ontbreekt.
- ✓ Bezuinigingen lijken leidend en ondergeschikt gemaakt te worden aan het budget.
- ✓ Er blijft veel onduidelijk over begeleiding en dagopvang, terwijl voorzieningen, zoals d'n lemhof worden gesloten.
- ✓ De beroepsprocedure is lang en ingewikkeld.
- ✓ Bij algemene voorzieningen wordt nu al de maximale kostprijs genoemd en het recht op bijzondere bijstand hiervoor vervalt.
- ✓ Overaccentuering van ervaringsdeskundigen, zelfhulp groepen en lotgenoten 1.2.
- ✓ Welzijnsorganisaties zijn zeer beperkt in de mogelijkheden om begeleiding te geven aan vrijwilligers, mantelzorgers en goedwillende burgers.

- ✓ Er wordt niet ingegaan op de wijze waarop de Gemeente de verschillende welzijnsinstellingen in staat stelt om de nulde lijn te ondersteunen.
- ✓ De genoemde actiepunten in de verschillende hoofdstukken zijn te algemeen, te opportunistisch en daardoor niet realistisch.

Reactie van B en W algemeen en weinig inhoudelijk

De Wmo-raad moet helaas constateren dat uw antwoord geen antwoord geeft op de kanttekeningen en opmerkingen die wij hebben gemaakt in ons advies. Uw antwoord is erg algemeen en gaat – net als de beleidsnotitie - vooral in op de procedures en protocollen en niet op de inhoud. Wij kunnen daardoor niet overzien of de implementatie wel recht doet aan allen die een beroep moeten doen op de Wmo voorzieningen.

In uw antwoord geeft u de Wmo-raad geen inzicht in wat u actief onderneemt om de burger het vertrouwen te geven dat de negatieve gevolgen van de decentralisaties waar mogelijk worden voorkomen. Hetzelfde geldt voor de onzekerheid en risico's die mogelijk nog samenhangen met de herindeling en de verkiezingen zo vlak voor de invoering van het nieuwe beleid.

Wij begrijpen dat er nog veel onzekerheden (en risico's) zijn en dat de bezuinigingen ook voor de gemeente een voldongen feit zijn. Echter juist om die reden vindt de Wmo-raad het belangrijk dat de gemeente in klare taal uitlegt hoe het ervoor staat en wat de burger (niet) kan verwachten.

U schrijft dat u onze reactie samenvat in vier hoofdlijnen. Wij zien echter nauwelijks enige inhoudelijke reactie op onze kanttekeningen en onze bezwaren tegen de beleidsnota.

Specifieke aandachtspunten

Wij gaan in het kort in op de hoofdlijnen van uw reactie.

1. Zorg voor iedereen

In de beleidsnota is dit al uitvoerig aan de orde geweest. Wat nu wordt vermeld in uw reactie is een herhaling van wat ook in de beleidsnota is verwoord. Het is een algemeen antwoord waaraan de inhoudelijkheid ontbreekt. Wij ontvangen reeds thans signalen dat de zgn. keukentafel gesprekken niet plaatsvinden of plaats vinden door de zorgverleners onder het mom van bezuinigingen. Zorgvragers worden nu al gekort op de zorguren en dit louter om budgettaire redenen, niet omdat er minder zorg nodig is. Vaak zijn de kortingen in een brief aangekondigd. Wij vinden het een vreemde zaak dat zorg verleners de keukentafel gesprekken voeren. De Wmo-raad blijft twijfels houden over de manier waarop in de toekomst de indicering van psychische, psychiatrische, psychogeriatrische hulp en de maatschappelijke opvang gaat plaats vinden. Wat is nodig, wat is efficiënt en effectief? Wie toetst de professionele kwaliteit en de resultaten.

2. Communicatie.

Primair is belangrijk inzicht te krijgen in de vragen die zorgvragers hebben en van daaruit de klanten duidelijk te maken waar zij terecht kunnen. Een regionale aanpak van de communicatie werkt niet. Ook hier moet er sprake zijn van MAATWERK naar de samenleving toe. En maatwerk wil zeggen kijken naar je producten door de ogen van de klant. U geeft nu aan hoe u wilt gaan werken en niet dat u uitgaat van de behoeften van de klant. Hetgeen u onder 2 zegt is louter procedureel en protocollair en niet gericht op de klant. U informeert vanuit uw eigen referentie. Wat je niet communiceert, dus gemeenschappelijk maakt, bestaat niet.

Hieruit blijkt hetgeen wij reeds hebben opgemerkt. Uw reactie geeft aan dat er procedures worden ontwikkeld die naar onze mening uitsluitend de burger informeren en dat er geen sprake is van communicatie met de burger. Informeren is totaal iets anders dan communiceren. Het informeren blijkt nadrukkelijk uit de bijlage. Oss actueel is naar onze mening meer een informatie medium dan een communicatie medium. Wij zouden graag zoals al eerder in een kleiner comité al is gezegd een duidelijk communicatie beleid willen zien. Een half jaar voor de invoering van de wet is dit beleid er naar het inzicht dat de Wmo-raad thans heeft, nog niet.

3. Financiën.

Een duidelijke financiële analyse ontbreekt in het antwoord.

In dit onderdeel wordt opnieuw aangegeven dat de Gemeenten en ook de Gemeente Oss bezig zijn met protocollen, procedures en instrumenten om de uitvoering mogelijk te maken en te monitoren. Hetgeen u in dit onderdeel noemt is inderdaad belangrijk. De Wmo-raad heeft evenwel al verschillende malen gevraagd naar monitoring van informatie. Tot op heden hebben wij moeten constateren dat er van monitoring nog weinig sprake is. Hetgeen allemaal wordt genoemd in dit onderdeel zijn juist gegevens waar de Wmo-raad al herhaalde malen om heeft gevraagd.

Op welke wijze gaat de Gemeente budget beheer toepassen? Welke percentage van het budget wordt bijv. aangewend voor dagopvang etc.

In de beleidsnota spreekt u over maatwerk. U geeft ook aan dat er onzekerheid is over de financiële middelen. Wat wordt het beleid wanneer de zorgvraag het budget gaat overschrijden?

4. Planning en vervolgstappen.

De Wmo-raad vindt dit onderdeel wel een heel algemene benadering. Opnieuw geeft u naar onze mening procedurele vervolgstappen aan. De Wmo-raad mist hierin een duidelijk inzicht in de gang van zaken.

Een van de genoemde kanttekeningen (kritiek op) is de bezwaar procedure. Ook hierop wordt op geen enkele manier ingegaan. De geschetste procedure in de beleidsnota is omslachtig, onduidelijk en bureaucratisch en zal mensen belemmeren bezwaar in te dienen. Een beroepsprocedure moet duidelijk en snel zijn. Mensen mogen en moeten niet worden beperkt door omslachtigheid en procedures die ingewikkeld en niet te begrijpen zijn.

Nadrukkelijk willen wij hier ook opmerken dat u op geen enkele wijze ingaat op onze opmerkingen over mantelzorg en vrijwilligers. Al te gemakkelijk wordt er vanuit gegaan dat er maar een blik mantelzorgers en vrijwilligers open getrokken hoeft te worden. Daarmee los je het dan op.

Herhaald verzoek om inhoudelijke reactie

In het algemeen concluderen wij dat uw antwoord niet ingaat op de opmerkingen en vragen die wij hebben gesteld. Het antwoord dat de Wmo-raad heeft gekregen is een antwoord in algemene zin en niet specifiek. Het is niet anders dan een opsomming van elementen die momenteel in de mogelijke uitvoering en voorbereiding de aandacht verdienen. Wij hadden graag gezien dat inhoudelijk en beleidsmatig op onze kanttekeningen was gereageerd. Die wens en verwachting blijven bestaan. Wij willen graag dat er alsnog inhoudelijke en beleidsmatig wordt gereageerd.

Zoals ook in ons advies is opgemerkt is ook deze reactie kritisch. Wij herhalen hetgeen ook in ons advies is verwoord: “Zo nodig zijn we dan ook bereid het advies, waar nodig, nader toe te lichten en/of

te bespreken. Alles met als doel de uitvoering van de nieuwe wetgeving en de verplichtingen, die door de Wet maatschappelijke ondersteuning door het Rijk aan de gemeente Oss worden opgelegd, voor de burgers zo goed mogelijk te realiseren”.

De Wmo-raad wil graag intensiever in gesprek met de gemeente

Wij willen graag met u en/of de betrokken ambtenaren over van gedachten wisselen. Gelukkig is daar op een aantal onderdelen (zoals mantelzorg) ook een begin mee gemaakt. Wij noemen enkele punten.

- Wie heeft de regie in het transformatieproces. Naar de mening van de Wmo-raad moet dit de Gemeente zijn of een persoon die namens de Gemeente als een “regisseur” of projectleider werkt met duidelijke beslissingsbevoegdheden. In het zeer succesvolle model van Buurtzorg heeft de wijkverpleegster “de macht” om te bepalen wat er moet gebeuren. Kanttekeningen worden thans al gezet met betrekking tot de zorgverzekeringswet, de uitvoering van de nieuwe WMO en Wet Langdurige Zorg.
- U schrijft over pilots. Hoe zelfstandig zijn deze in hun beslissingsbevoegdheid. Wat kunnen zij, wat mogen zij? Zelfsturing is hierbij noodzakelijk. Autonomie en vertrouwen zijn hierbij de kernwoorden. In dit kader verwijzen wij graag naar het concept dat Buurtzorg hanteert. Is er bij de instellingen die bij de pilots betrokken zijn de wil om niet meer vanuit de hokjes te denken maar vanuit het totaal plaatje? De Wmo-raad is bevreesd dat in de pilots alles in overleg moet gebeuren. Dit is zorgelijk. Er zal dan meer sprake zal zijn van het uitwisselen van standpunten dan van een echte dialoog. Hoe denkt de Gemeente de noodzakelijke samenwerking te realiseren. Heeft de Gemeente ook hier de regie? De Wmo-raad zou graag inzicht krijgen in de mate waarin de huidige regelgeving de eigen regie over het leven in de weg staat. Is het ene aanspreekpunt voldoende om de juiste beslissingen te kunnen nemen en overzicht te houden.
- De transitie is niet planbaar. Het is een ontwikkelingsproject. Dit houdt risico’s in en die moeten wij ook incalculeren. Hoe gaan we daarmee om? Teveel wordt er gesproken over procedures en onvoldoende over de cliënt en over maatwerk. De indruk bestaat dat het alleen maar gaat over bezuinigingen en dat maatwerk op de tweede plaats komt.
- De communicatie moet worden gericht op acceptatie, op samenwerking. Wij lezen nu alleen maar over informatiestromen en nergens hoe de Gemeente toewerkt naar die acceptatie, naar gemeenschapszin, naar draagvlak.
- Hoe zet de gemeente in op het creëren van gemeenschappelijkheid in wijken, buurten, straten? Voor de Wmo-raad is het duidelijk dat de Gemeente hier de regie in handen moet nemen. Acceptatie komt niet van boven af maar is een intrinsiek gebeuren bij de burgers. Een pilot is hierbij niet voldoende.
- Instellingen hebben eigen budgetten. Zijn de instellingen bereid indien dit noodzakelijk is (niet gewenst) om over hun budgets heen te kijken en het geheel als uitgangspunt te kiezen?
- En met dit alles hebben wij het nog niet over de zorg coöperaties. Hoe worden deze gefaciliteerd? Eén van de wethouders zei enige maanden geleden dat de wijk waarvan hij

wist dat een zorg coöperatie was opgericht, deze er ook de financiële middelen voor had. Welke voorwaarden creëert de Gemeente om burgers tot initiatieven te motiveren en deze te faciliteren?

- In de Wmo-verordening 2015 Oss staat niets vermeld over onafhankelijke cliëntondersteuning zoals het LCR voorstelt. Er zijn wel mogelijkheden om klachten in te dienen, maar dat dit ook via de rechter zou moeten lopen. Ik neem aan dat er binnen de Gemeente Oss ook een klachtenprocedure is die eerst binnen de Gemeente afgehandeld kan worden, anders zouden deze mensen ook nog eens extra kosten kunnen krijgen voor het juridisch proces.
- De Gemeente Oss kijkt eerst naar wat de cliënt zelf kan organiseren en pas daarna professionele hulp aanbied. Mantelzorgers dienen vaak de taak van de professionele hulp te ondersteunen en niet andersom zoals dat nu wordt voorgesteld. Volgens mij wordt door de Staatssecretaris de wet als zodanig aangepast. Op de manier zoals de Gemeente Oss dat nu voorstelt komt er extra veel druk op de mantelzorgers te liggen die toch al zeer zwaar belast zijn. Hoe gaat de Gemeente de mantelzorgers financieel ondersteunen?

Concluderend

De Wmo-raad heeft uit de ons gegeven antwoorden geen realistisch beeld gekregen over het Wmo beleid en daar spreken wij ook onze teleurstelling over uit. Er is in uw antwoord niet of nauwelijks ingegaan op de kanttekeningen in ons advies. Antwoorden zijn te algemeen en ook weer procedureel gericht.

Wij begrijpen dat er veel, heel veel moet gebeuren. En daarin wil de Wmo-raad ook zijn verantwoordelijkheid nemen. Echter dit kunnen wij alleen als het beleid en de kaders waarbinnen een en ander gaat functioneren, de bevoegdheden en verantwoordelijkheden, monitoring, communicatie en informatie, samenwerking etc. voor een ieder duidelijk zijn.

In afwachting van verdere informatie, namens de leden van de Wmo-raad Oss,

J.C. Raadgever
voorzitter Wmo-raad

J. Smits
secretaris Wmo-raad